

esse possunt? *D.* Divitiæ. Honor. Laus. Opes. Gloria. *P.* Recte. Et rana cur invida erat? *D.* megakad. *P.* Nem akart kisebb lenni. (Scribite: nem akar = nolo [non + volo]). Verte! *D.* Noluit minor esse s. i. t. 4. Nyelvtani anyag. Három alrészre oszlik: *a)* újabb szóalakok; *b)* mondattani anyag; *c)* szócsoportok. — A grammatikai anyag rendszeres megbeszélése a nyelvtani óra feladata. Ily tanítás mellett tanultak a növendékek — az értekező kimutatása szerint — ezen és a korábbi órán új szót 15-öt, régit *a)* a szövegben 88-at; *b)* a tanuláskifejtésben 32-öt; *c)* a szócsoportokban 60-at, kerek számban tehát gyakoroltak 200 latin szót, és nagy számmal alkalmazták az egyszerűbb mondatkötési vagy mondatviszonyító tételeket. — A közlött præparatio érdekes, de nem tudja velünk elhitetni, hogy az a pár latin szó és csekély beszédgyakorlat felér azon hátránynyal, hogy a kezdő osztály növendékeinek figyelme eltereltetik a tárgyi és tartalmi, de még a nyelvtani megbeszéléstől is, s inkább csak a beszédbeli nehézségek felé irányul, úgy hogy a gyermek csak a feleletben használandó latin szón töri a fejét, a helyett, hogy az előtte levő szöveg tartalmáról vagy grammatikai elemeiről gondolkodnék.

8. *A közönséges törtek alapműveletei.* Irta Orbán L. (Sümeği alreáliskola.) Ez is egyike azon száz meg száz értekezésnek, melyeket eddig mindenfelé, programokban és folyóiratokban, e hálásnak vélt témáról összeirtak, melyre nézve mindenki azt hiszi, hogy methodice jobban csinálja a dolgot, mint a másik — holott valamennyien egyformán csinálják. Jó volna, ha ezen foly egyszerű kérdés methodusának formális oldala, azaz az operatiók végrehajtásának tanítására vonatkozó része, már egyszer lekerülne a napirendről, s legfeljebb a legalkalmasabb, közönséges törtek gazdag sokféleségét tényleg nélkülözni nem tudó tárgyi köröket keresnék.

9. *Die Einheitsschulfrage in Berlin und Budapest.* Irta dr. Korodai Lajos (Brassói ev. gymnasium.) E tanulmányos kis dolgozat, melynek szerzője nem nagy barátja az egységes középiskolának, három fejezetből és egy függelékből áll. Az első fejezetben kivonatolja a szerző Benekének, a híres psychologus-pædagogusnak, egy 45 évvel ezelőtt megjelent «Die Reform und Stellung unserer Schulen. — Ein philosophisches Votum» című munkáját. E művecskében Beneke erős állást foglalt a reáliskolák és gymnasiumoknak, amazoknak mint a materialis, emezeknek mint a lelkivilággal összefüggő tevékenységre képesítő iskoláknak, lehetőleg korán való kettéválasztása mellett. Korodi úr örömmel constatatálja, hogy Németország pædagogusai ma, egy félszázad mulva, sem mondhattak lényegileg mást, mint a mit Beneke annak idején követelt. Tanuskodnak erről a berlini «Kaiserconferenz» discussiói, melyeknek eredménye az volt, hogy «a gymnasiumok és a latin nélküli iskolák számára közös alapalkotmány (gemeinsamer Unterbau) nem ajánlatos»,

s így az egységes iskolát elvben visszautasították. Korodi közli is dolgozata II. pontjában a császári conferentia egyes tagjainak nyilatkozatait az egységes középiskola ellen, s különösen Uhlignak, az egységes középiskola e kiváló ellenfelének, nézeteit ismerteti részletesebben. Sajnálattal constatálja végre az értekezés III. pontja, hogy a tavalyi budapesti enquete, mely 1892. februárius havában a közoktatásügyi miniszter elnöklete mellett tanácskozott e fontos kérdéstről, más eredményre jutott, mint a berlini conferentia. Közli ez enquete egyes tagjainak kiválóbb nyilatkozatait is, így Eötvös Loránd báró, Medveczky, Kármán és Rombauer urak nézeteit és ismerteti az enquete eredményét. Végül még különböző német pädagogusoknak kijelentéseit idézgetve, határozott állást foglal az egységes középiskola ellen, és egyáltalában feleslegesnek, sőt károsnak tartja a csak 10 évvel ezelőtt organisált középiskola újjászervezését, s csak belső megerősödését mondja szükségesnek. A szerzőjének benső meggyőződéséről tanuskodó értekezéshez még egy függelék is van csatolva, melyben a porosz, norvég és magyar középiskolák tanterveinek óraszámjai vannak összeállítva.

10. *Az ábrázoló geometria helye az egységes középiskolában.* Irta Kovaliczky Antal. (Debreczeni főreáliskola.) E rövidke értekezés annak szükségességét sürgeti, hogy a Monge tudományát bevigyük a jövőendő egységes középiskolába is. A projectiótan alapos tanítása nélkül nem képzelheti a földrajz (fokhálózatok), a stereometria stb. sikeres tanítását. Hogy az ábrázoló geometria a növendékek térszemléletére vagy, mint a szerző mondja, megfigyelőtehetségére fejlesztőleg hat, az természetes; a mit pedig a szerző kissé elavult psychologia értelmében így fejez ki: «a lélek három ereje, az ismerés, az érzés, az akarás folytonos munkaságban van», az minden disciplinára nézve áll, ha methodice helyesen kezelik. Végül megjegyzi, hogy az ábrázoló geometria feladványaihoz a mindennapi életből vehetjük a tárgyakat, a mi által — úgy hiszi — emelhetjük a tanulóknban a tárgy iránti érdeklődést. Annak fejtegetésébe nem bocsátkozik, hogy az ábrázoló geometriát minő terjedelemben, a projectionemek minő egymásutánja, illetőleg minő csoportosítása mellett, s minő czállal tanítsa az egységes középiskola.

A paedagogia és tanügy történetébe vágnak a következő dolgozatok:

1. *Comenius Ámos János emlékezete.* Irta Halmy Gyula. (Miskolczi ev. ref. főgymn.)

20 2. *Comenius.* Irta Ebenspanger János. (A felső-lövői ág. hitv. ev. nyilvános tanintézet értesítője.)

3. *Emlébeszéd (Comeniusról).* Irta Szakács Mózes. (Székelyudvarhelyi collegium.)

Mind a három dolgozat a múlt évi márczius végén az illető inté-